

Biserica și școala – șansă a dăinuirii satului românesc

Gruia COJOCARU

Privind astăzi satul românesc, descoperim un univers de tradiții și obiceiuri, ce respiră din ce în ce mai greu sub asaltul societății de consum, care contaminează fiecăre fibră a modului de viață străbun. Depopularea ruralului este însă elementul central, care taie adânc în rădăcinile obștilor sătești, moștenite de la strămoșii noștri geto-daci. Cauzele se cunosc, de la mirajul Occidentului și al marilor aglomerări urbane ale României, până la refuzul de a îmbrățișa ocupațiile înaintașilor.

Pentru cei rămași în bătătura satului, care-au trecut printr-o școală oarecare, a asista pasiv la prăbușirea universului rural pare nu doar un gest de resemnare mioritică, ci și unul de lașitate ori ignoranță. Un confrate, dintr-un cătun pierdut printre dealuri sau munți, ar putea întreba dezarmat ori iritat:

– Ce poți să faci, dacă astea-s vremurile?!?

Câtă vreme un sat are biserică și școală, șansa de a păstra viața unei comunități rurale este reală. Biserica, prin excelență, este elementul catalizator al unei comunități, iar școala este sângele care-i pulsează în trup. Însă, dincolo de profesionalismul catedrei, e nevoie de identitate. O școală, mai ales în mediul rural, trebuie să aibă o denumire, un nume reprezentativ pentru comunitate. În absența numelui, școala te duce cu gândul la lagărele naziste și la gulagurile rusești, unde deținuții purtau un număr oarecare. Ce-ți spune un așezământ educațional de tipul: Școala Nr. 1 X, ori Școala Nr. 2 Y? Nimic! Fără prezent, fără trecut și, trist, fără viitor.

Nu același lucru e cu școala din satul Lișna, o localitate botoșăneană, care se încapățânează să dăinuie și prin numele eroului martir, care-i poartă numele. Constantin Tincu, învățător și director de școală în perioada interbelică, mobilizat în iunie 1941 pe frontul de la răsărit, s-a jertfit în războiul de reîntregire a țării, la Odesa, atunci

când trupele mareșalului Ion Antonescu, împreună cu cele germane, alungau cizma sovietică din Basarabia.

De vreme ce am relevat un aspect concret, se cuvine să evidențiez o fărâamă a vieții rurale din nordul Moldovei. Astfel, ziua de 10 Mai 2024 a venit cu încărcătură istoric-spirituală pentru instituțiile reprezentative ale comunității din Lișna. Grădinița și Școala „Constantin Tincu”, în parteneriat cu

Biserica „Sfinților Apostoli Petru și Pavel” din localitate au marcat ziua școlii, evocând personalitatea eroului de la Odesa și a celor 72 de țărani din sat, militari care și-au dat viața pentru țară în Al II-lea Război Mondial. Evident că evenimentul s-a derulat prin prisma dimensiunii istorice, conturate prin simbioza zilelor de 9 și 10 Mai: proclamarea Independenței de Stat a României, prin ministrul de externe Mihail Kogălniceanu, și ratificarea acesteia de către domnitorul Carol I, viitorul rege al României începând cu 10 Mai 1881, sfârșitul Războiului II Mondial, la 9 Mai 1945, și, cinci ani mai târziu, punerea bazelor *Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului*, în urma *Declarației* lui Robert Schuman, ministrul francez de externe, care a identificat cu abilitate diplomatică modalitatea de evitare a unui nou conflict armat în Europa Apuseană. Totul explicat simplu, direct, fără exagerări ori mistificări. Și, la final – după un moment artistic, unde colegii de catedră, Alina Chiroced și Viorel Andronic, împreună cu preșcolarii și elevii, au rotunjit activ și cu iscusință perspectiva istorică a evenimentului descris – realizezi că energiile oamenilor se pot strânge într-o cupă a binelui, care conservă identitatea locului. Iar când comunitatea dispune de un preot – precum cel din parohia satului Lișna, profesorul Marius Pădurariu – care n-are nicio legătură cu personajele din filmul „21 de Rubini”, vezi cum coeziunea generală a conglomeratului uman de la nivelul localității e una naturală.

A trece dincolo de porțile școlii, integrând spiritul didactic, profesionist în structura socială a comunității la evenimente cu semnificație locală ori generală înseamnă, dincolo de toate, convingerea că lăcașul educațional e o emanație a comunității și nu un produs impus de o lege, care vine înspre noi încă de la domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Și, esențial, devine astfel atractivă rămânerea tinerilor în structura satului, într-o continuitate a vieții universului rural.

Gruia Cojocar